

Nr 209.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 26 augusti 1914.

„ „ „ andra kammaren den 26 augusti 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående anordnande av arbete i det fria för tvångsarbetsfångar och straffångar.

(Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 7.)

(Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 3.)

Till Konungen.

Uti en inom riksdagen väckt motion har gjorts framställning om att utredning måtte verkställas huruvida och under vilka villkor arbete i det fria, särskilt jordbruksarbete och därmed samhörande sysselsättningar, måtte kunna anordnas för såväl tvångsarbetsfångar som för straffångar, för de senare ej mindre såsom en i strafflagstiftningen upptagen övergångsform till slutliga frigivningen än även såsom en lämplig sysselsättning för vissa slag av straffångar och att därefter måtte vidtagas de åtgärder, som en sådan utredning till äventyrs kunde giva vid handen.

Enligt nu gällande lagstiftning finnes ej hinder för tvångsarbetares sysselsättande med jordbruksarbete eller annat arbete i det fria, under förutsättning att tvångsarbetet förrättas i allmän tvångsarbetsanstalt. Riksdagen får framhålla önskvärdheten däraf, att tvångsarbetet så ordnas, att det icke, såsom nu ofta är fallet, till sin art föga eller alls icke avviker från straffarbete, varför lämpligt arbete i det fria utav i motionen åsyftad art bör anordnas för tvångsarbetsfångar. Förutsättas måste endast, att

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 64 häft. (Nr 209—210.) 1

sådant efter årstiderna avpassat arbete står till buds, som lämpar sig för de särskilda tvångsarbetsfångarnas anlag och färdigheter samt att den ökade bevakningsstyrka, som fångarnas sysselsättning i det fria betingar, finnes att tillgå.

Vad angår frågan om straffarbetsfångars sysselsättande med arbete av i motionen ifrågasatta slag, så sammanhänger denna fråga med gällande bestämmelser i lagen den 22 juni 1906 angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum.

Då enligt nämnda lag straffarbete skall verkställas i enrum, därest strafftiden ej överstiger tre år och, där strafftiden är längre, under de tre första åren av strafftiden, finnes ej lagligt hinder att till jordbruksarbete eller annat arbete i det fria använda straffångar efter det celltiden gått till ända.

Frågan om lämpligheten av att med utearbete sysselsätta straffångar i större utsträckning, än som motsvarar den tid, som överskjuter celltiden, tre år, är däremot oskiljaktig från frågan om celltidens förkortning.

Riksdagen har sig bekant, att den erfarenhet, som under tiden efter 1893 års ingång, då bestämmelserna om celltidens utsträckning trätt i tillämpning, vunnits rörande denna straffforms inverkan på individerna, giver vid handen, att en utsträckning av celltiden medfört en ökning av tuberkulosen och sinnessjukdomarna i fängelserna ävensom av återfallsprocenten samt att fängelsestyrelsen uti en den 10 november 1911 till Eders Kungl. Maj:t avlåten skrivelse framhållit önskvärdheten av att en omläggning av nuvarande cellstraffet komme till stånd genom en revision av gällande lag den 22 juni 1906 angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum, i syfte bland annat, att fångar i stället för cell-sittande skulle hänvisas till handräckningsarbeten m. m.

Emellertid har fängelsestyrelsens nyssnämnda skrivelse till Eders Kungl. Maj:t ej lett till något mera omedelbart resultat, utan har åt särskilda sakkunniga uppdragits att i sammanhang med utredning av flera andra straffrättsliga spörsmål jämväl föreslå ändrade bestämmelser om verkställighet av straffarbete och fängelsestraff, därvid dock nämnda sakkunniga icke torde fått sig förelagd frågan om huru fångarna skulle sysselsättas vid cellstraffets möjliga förkortande.

Riksdagen har jämväl fäst sin uppmärksamhet å det yttrande, som fängelsestyrelsen den 7 januari 1914 avgivit över senast församlade statsrevisorers framställning därom, att åtgärder måtte vidtagas för att bereda så många som möjligt av de i rikets tvångsarbetsanstalter intagna fångarna tillfälle till arbete i jordbruk och trädgårdsskötsel, varvid jämväl borde

tagas i övervägande, huruvida sådant arbete kunde anordnas även för en del vid straffanstalter intagna fångar. Uti detta yttrande har fångvårdsstyrelsen betonat, att styrelsen vore betänkt på anordnande av trädgårdsodling i större utsträckning för tvångsarbetsfångar, samt att styrelsen hade för avsikt att anordna jordbruksarbete jämväl för straffångar, men har styrelsen därvid tillika framhållit, att vid de fängelser, som äro uteslutande cellfängelser, under nuvarande lagstiftning trädgårdsbruk genom fångar icke torde kunna drivas annat än undantagsvis, då någon cellfånge synes böra därmed sysselsättas för motarbetande av kropps- eller själslidande, som uppkommit i följd av cellvistelsen.

Vare sig förkortning av cellstraffet finnes böra äga rum eller ej, är det emellertid enligt riksdagens uppfattning synnerligen önskligt, att straffångar, i den mån de därtill äro lämpliga och de fångvårdsförvaltningen till buds stående resurser det medgiva, sysselsättas med arbete i det fria i större omfattning, än som för närvarande äger rum. Erfarenheterna från andra länder, där sådant arbete införts, synas giva vittnesbörd om dylika anordningars gynnsamma verkningar. Då till vinnande av ifrågavarande syfte ändring lär påkallas endast i nu gällande lag om straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum, men däremot icke i allmänna strafflagen, torde här avsedda reform kunna komma till stånd oberoende av den allmänna revision av strafflagen, vartill förarbeten för närvarande pågå.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes taga i övervägande och låta utreda, huruvida och under vilka villkor arbete i det fria, särskilt jordbruksarbete och därmed samhörande sysselsättningar, må kunna anordnas för såväl tvångsarbetsfångar som för straffångar, för de senare ej mindre såsom en i strafflagstiftningen upptagen övergångsform till slutliga frigivningen än även såsom en lämplig sysselsättning för vissa slag av straffångar, och därefter vidtaga de åtgärder, som en sådan utredning till äventyrs kan giva vid handen.

Stockholm den 26 augusti 1914.

Med undersätlig vörnad.
